

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

KUNKOWA

NA LATA 2011-2018

SPIS TREŚCI:

I.	ZAŁOŻENIA PLANU.....	3
II.	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI.....	4
2.1	Położenie.....	4
2.2	Zarys historii.....	6
2.3	Demografia	7
3.4	Charakterystyka miejscowości	7
III.	INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI.....	7
3.1	Zasoby przyrodnicze.....	8
3.2	Środowisko kulturowe.....	9
3.3	Rolnictwo i gospodarka.....	13
3.4	Kapitał ludzki i społeczny.....	13
IV.	MOCNE I SŁABE STRONY MIEJSCOWOŚCI.....	13
V.	ANALIZA MIEJSCOWOŚCI KUNKOWA.....	14
VI.	PROGRAM ODNOWY MIEJSCOWOŚCI.....	17
VII.	OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ	
7.1	REMONT ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W KUNKOWEJ	18
7.2	REMONT ZABYTKOWEJ CERKWI PW. APOSTOŁA ŁUKASZA WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU	24
7.2	WYZNACZENIE NOWYCH I MODERNIZACJA ISTNIEJĄCYCH SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH.....	31
7.4	BUDOWA PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW.....	32
7.5	PROMOCJA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH.....	33
7.6	IMPREZY KULTURALNE I SPORTOWE	34
VIII.	CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZAPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW ...	35

I. ZAŁOŻENIA PLANU

Założenia Planu Odnowy Miejscowości Kunkowa jest podejmowanie zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących miejscową ludność, zaspakajających ich potrzeby społeczne, zwiększających atrakcyjność miejscowości.

Przyjęcie konkretnych zadań i kolejność ich realizacji wynika z nakreślonych przez mieszkańców obszarów potrzeb o znaczeniu priorytetowym dla poprawy jakości życia i inwentaryzacji zasobów miejscowości, identyfikacji oczekiwań mieszkańców dotyczących przyszłości mieszkańców i miejscowości.

Plan jest spójny z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Oś 3 *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*, działanie *Odnowa i rozwój wsi* oraz dokumentami strategicznymi gminy i województwa.

Plan Odnowy Miejscowości został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

2.1 POŁOŻENIE

Kunkowa jest jedną z 20 wsi wchodzących w skład gminy Uście Gorlickie w powiecie gorlickim województwa małopolskiego.

Wieś z zachowanym historycznym układem zabudowy w postaci łańcuchówki. Do dnia dzisiejszego zachowało się w Kunkowej kilka zbudowanych w dawnych czasach drewnianych, zabytkowych domów. Kunkowa położona jest w wąskiej dolinie nad potokiem Przysłup (Przysłupianka) którego dolny, przełomowy odcinek, mieszkańcy nazywali dawniej Kunkowska Rzeka (oryginalna nazwa *Kunkowska Rika*). Potok ten zasilany jest kilkoma niewielkimi strugami. Wypływające ze stoków góry Łysiec noszą nazwy Obszarski Potok i Cykliniacki Potok (łem. *Cykljniacky Potik*), natomiast płynący ze stoków Wierchu, czasem okresowo wysychający strumyczek nosi nazwę Sucha Nowica.

Kunkowa na mapie Województwa Małopolskiego

Kunkowa na mapie Gminy Uście Gorlickie

2.2 ZARYS HISTORII

W 1512 roku wieś Kunkowa była własnością szlachecką. Kolejna wzmianka o miejscowości pochodzi z 1599 r. W 1629 roku jest jeszcze małą osadą, gdyż odnotowano w niej istnienie jedynie 1 gospodarstwa wołoskiego z gruntem o powierzchni 1 łana, oraz 2 bezrolnych zagrodników. Wieś Kunkowa (wówczas „Homkowka”) wchodziła w skład tzw. „Kresu Klimkowskiego”, który w 1599 r.⁹ od Samuela Branickiego kupił podstarości grodzki biecki Jan Potocki. Następnie Kunkowa znalazła się w ręku jego syna - Adama Potockiego i kolejno Zofii z Przypkowskich, wdowy po Adamie.

W 1646 roku Kunkową odziedziczył syn Adama Potockiego, podczaszy chełmski Jerzy z Potoka Potocki¹⁰. Jerzy Potocki skupił w swoim ręku także pozostałe pięć wsi kresu klimkowskiego. Po jego śmierci dzierżyła je wdowa, Urszula z Glińskich Potocka, a następnie jej córka Marianna, która wyszła za mąż za Kaspra Wojakowskiego. W roku 1721 wymieniany jest jej właściciel, którym jest stolnik ziemi przemyskiej - Kasper na Rzeplinie Wojakowski. W 1722 roku Kunkową przejął syn Marianny i Kaspra – Michał Wojakowski, który w 1725 roku sprzedał ją Stanisławowi Łętowskiemu, chorążemu krakowskiemu i sędziemu grodu bieckiemu.

Po jego śmierci wsią władała cała rodzina Łętowskich. Od 1751 roku była to Joanna Łętowska, wnuczka Stanisława, która w posagu wniosła Kunkową do małżeństwa z Tadeuszem Siedleckim. Pod koniec XVIII wieku właścicielem wsi była ich córka Anna z Siedleckich Pawłowska.

W pewnym, okresie czasu Sołtystwo kunkowskie dzierżyli wywodzący się zapewne z sąsiednich Leszczyn sołtysi, na co pośrednio wskazuje nazwisko jednego z nich. Funkcję tę piastował Teodor Lesczyński Dzwonczyk, który był jednocześnie w Kunkowej właścicielem warsztatu kołodziejskiego.

W 1792 roku właścicielem Kunkowej był ród Siedleckich.

Jednym z wójtów Kunkowej był Orest Hładyk, który funkcję naczelnika wsi sprawował przez ponad 30 lat. W XIX wieku założył w Kunkowej karczmę, w której nocowali udający się na targi i jarmarki kupcy, handlarze i rzemieślnicy oraz zatrzymywali się jadący na nie chłopi.¹

2.3 DEMOGRAFIA

W 2010 roku Kunkowa liczyła 138 mieszkańców, co stanowi 2,06 % mieszkańców gminy.²

2.4 CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

Wiodącą funkcją miejscowości jest funkcja rolnicza. Mieszkańcy Kunkowej to głównie rolnicy. Źródłem utrzymania rodzin są:

- gospodarstwa rolne [hodowla bydła, produkcja mleka]
- renty i emerytury
- pomoc z OPS

Kunkowa położona jest w Gminie o dużym bezrobociu, wskaźnik bezrobocia na wynosi 13,5 %.

Najbliższe instytucje: Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Biblioteka, Bank Spółdzielczy, Urząd Pocztowy znajdują się w Uściu Gorlickim oddalonym o 12 km od Kunkowej. Dzieci obowiązek szkolny realizują w Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Uściu Gorlickim.

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

Inwentaryzacja zasobów służy ujęciu stanu rzeczywistego miejscowości, określeniu jego kondycji i możliwości wykorzystania na rzecz rozwoju. Zdiagnozowana sytuacja pozwoli ustalić zasoby wyróżniające miejscowość Zdynia i rozpoznać potencjał jakim dysponuje.

¹ A. Pieuch „Wokół Uścia Gorlickiego”, Tom III, Drukarnia Apla, 2010

² Dane USC Uście Gorlickie na dzień 31.12.2010

3.1 ZASOBY PRZYRODNICZE

Miejscowość otoczona jest pierścieniami lasów. Walory w postaci różnorodnych cech środowiska przyrodniczego, wartościowe zbiorowiska leśne, bardzo dogodne warunki klimatyczne, czystość powietrza przesądzają o tym, iż Kunkowa jest doskonałym miejscem do odpoczynku, grzybobrania i zbierania jagód.

Wieś położona jest na wysokości 420 – 450m n.p.m. z gospodarstwami położonymi na zboczach, na wysokości nawet ok. 460 – 470m. n.p.m. Dolina w której znajduje się główna grupa zabudowań, otoczona jest z trzech stron pasmami górskimi. Od północy wznosi się nad nią góra Łysiec (662 m n.p.m.) z opadającymi w kierunku wsi stokami o nazwach Huszcz, Debria, Gruń i Pod Gruniem. Od północnego zachodu wieś otacza wschodnia część pasma tzw. Pienin Gorlickich z górą Czerteżyki (628m n.p.m.), której stoki noszą nazwę Obłazia i Grabina.

Od południa wznosi się góra Kopa (672m n.p.m.) z odchodzącym na wschód ramieniem nazywanym Wierszki. Jego górne, opadające w kierunku wsi łąki noszą historyczne nazwy Słotwiny (łem. *Sołotwyny*). Natomiast jego dolne tereny, powyżej koryta potoku Przysłup, mają nazwę Kamieniec (łem. *Kamianec*). Na starych, wydawanych około 120 lat temu mapach, górę Kopa (672 m) nazwano *Szczob* (także *Szczeb*, *Sczeb*).

3.2 ŚRODOWISKO KULTUROWE

Na terenie miejscowości Kunkowa znajduje się cerkiew prawosławna p.w. św. Ap. Łukasza.

Pierwsza cerkiew w Kunkowej została zbudowana kosztem mieszkańców wsi Jana Maxymiaka i Szymona Barny w latach 1665 -1666 roku ³⁰. Przetrwała w dobrym stanie ponad sto lat. W latach 1765 – 1771 została przeprowadzona jej przebudowa, podczas której zmieniono nakrycie dachu wprowadzając tzw. „werchy” ³¹. Znajdujące się wówczas w tej świątyni okna były oprawione w ołów.

Obecna, drewniana świątynia, została wzniesiona w 1868 r. Informuje o tym umieszczona na nadprożu w przedsionku, wymalowana data z literowym skrótem dotyczącym budowy. Prawdopodobnie w 1868 roku została przeprowadzona jedynie jej gruntowna przebudowa, z wykorzystaniem materiału lub fragmentów budowli o sto lat starszej. Dlatego obecna nawa cerkwi może mieć fragmenty poprzedniej świątyni pochodzące z lat 1765 – 1771 ³². O wcześniejszym rodowodzie pewnych jej fragmentów może także świadczyć zachowany pod obecnym płaskim stropem nawy, fragment wcześniejszej kopuły zrębowej. Kolejny raz cerkiew odnawiana była w latach 1904 – 1905. W 2000 roku wymieniona została blacha pokrywająca dach.

R. Brykowski tę stylową, zachodniołemkowską cerkiew, zaliczana do grupy obiektów w typie północno – zachodnim wariant młodszy. Obiekt posiada tradycyjny, trójdzielny, wydłużony rzut. Od wschodu znajduje się zbudowane na planie kwadratu, poligonalnie (trójbocznie) zakończone prezbiterium, przy którym od północy dobudowana została zakrystia. Do prostokątnej nawy przylega umieszczony tak jak ma to miejsce w tego typu budowlach babiniec (narteks). Ściany boczne cerkwi oszalowane zostały pionowo ułożonymi gontami. Wnętrze oświetlają umieszczone w ścianach bocznych, mające kształt prostokąta, chronione okapowymi daszkami okna. Po jednym od południa i od północy w babińcu, po dwa w nawie od południa i północy,

oraz po jednym od południa i wschodu w prezbiterium. Jedno okno oświetla od północy zakrystię.

Od zachodu wznosi się masywna, przysadzista, zbudowana na planie kwadratu, słupowo – ramowa wieża – dzwonnica z ujmującymi babiniec słupami nośnymi. W wieży, od zachodu znajduje się prostokątne wejście z drewnianymi drzwiami, nad którymi znajduje się okapowy daszek. Wieża posiada pochyłe, zwężające się od dołu ku górze ściany dźwigające nadwieszoną pozorną izbicę. Została ona pionowo ułożonymi deskami deskami z ozdobnym ząbkowaniem w dolnej części oraz listwowaniem zakomponowanym w postaci ozdobnego fryzu. W jej górnej części umieszczone zostały otwory wentylacyjne. Wieżę nakrywa namiotowy dach o czworobocznej podstawie.

Nad prezbiterium znajduje się dach kalenicowy, dostosowany do poligonalnie zamkniętego prezbiterium. Nad nawą dach namiotowy, kryty blachą, łamany, z dwuspadowym fragmentem nad babińcem. Dachy prezbiterium, nawy i wieży zwieńczają kryte blachą ośmiopłaciowe cebulaste hełmy. Są nieomal identyczne w kształcie nad prezbiterium i nawą, a nieco smuklejszy hełm występuje nad wieżą. Na nich osadzone są pozorne, ośmioboczne, latarniowe wieżyczki nakryte namiotowymi daszkami które zwieńczają baniaste hełmy z ażurowymi greckimi i łacińskimi, metalowymi, krzyżami kowalskiej roboty. Na trzonach krzyży, u ich podstawy umieszczone są sierpy księżycy.

Wykonany z trzech równolegle do siebie ułożonych płaskowników krzyż nad wieżą ma zakończenia ramion wykończone w postaci serc. Na ich końcach umieszczone zostały po trzy symboliczne, promieniste gwiazdki.

Grecki krzyż nad nawą ma umieszczony w miejscu skrzyżowania okrąg z wychodzącymi zeń promieniami z gwiazdkami. Gwiazdki umieszczone są także na końcach wszystkich ramion krzyża. Grecki krzyż nad prezbiterium z równolegle do siebie ułożonych płaskowników ma ramiona wykonane

w postaci trójliscia z umieszczonymi na końcach gwiazdkami, po trzy gwiazdki na każdym ramieniu. Trzon w górnej części został nieco wydłużony.

Na zewnętrznej ścianie budynku, poniżej okna w prezbiterium znajduje się tablica z umieszczonym na niej skrzywionym, wypukłym reliefem krzyża, oraz napisem w języku łemkowskim i po polsku tekstem o treści:

„Wypędzonym z Łemkowszczyzny w 50 rocznicę akcji „Wisła” 1947 – 1997”

Cerkiew otoczona jest skromnym, drewnianym ogrodzeniem. Dwa rzędy równoległe ułożonych desek nakrywa dwuspadowy daszek. Od strony głównego wejścia do świątyni znajdują się dwie czworoboczne, drewniane bramki z zabudowanymi dwoma bokami. Obie nakryte są namiotowymi, czteropółaciowymi, krytymi blachą dachami które zwieńczają równoramienne, greckie, metalowe, ażurowe krzyże. Ich ramiona wykonane zostały z trzech ułożonych równoległe obok siebie płaskowników. Na

trzonach mają umieszczone sierpy księżycy, a końce ich ramion zwieńcza po 5 małych krzyżyków. Na powierzchniach obu krzyży umieszczone są motywy słońca. Na jednym słońce z promieniami znajduje się na skrzyżowaniu ramion, a na końcach koliste tarcze. Natomiast na drugiej bramce krzyż ma na powierzchni trzy słoneczka z promieniami.³

³ A. Pieuch „Wokół Uścia Gorlickiego” , Tom III , Drukarnia Apla, 2010

3.3 ROLNICTWO I GOSPODARKA

Gmina Uście Gorlickie jest gminą rolniczą, mieszkańcy Kunkowej utrzymują się z rolnictwa, emerytur, rent, zasiłków dla bezrobotnych, zasiłki z pomocy społecznej.

Na terenie miejscowości nie działają żadne zakłady.

3.4 KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Tkwiący w mieszkańcach duży potencjał rozwojowy sprawia, że mieszkańcy są podstawowym zasobem miejscowości. Nakierowani są na rozwój społeczno - gospodarczy warunkujący jakość życia w tym środowisku. Grupa lokalnych liderów wykazuje się własną inicjatywą. Posiadana przez mieszkańców umiejętność integracji i silnego utożsamiania się z miejscowością, przyczynia się do rozwoju kulturalnego miejscowości.

IV. MOCNE I SŁABE STRONY MIEJSCOWOŚCI

A) MOCNE STRONY

- walory turystyczne
- położenie przy granicy państwa
- dobrze rozwinięta sieć drogowa – droga wojewódzka do granicy państwa
- możliwość rozwoju handlu i usług, w związku z coraz większym zainteresowaniem agroturystyką
- wielokulturowość i wielowyznaniowość
- tereny pod inwestycje
- bliska odległość do Słowacji

B) SŁABE STRONY

- zły stan techniczny świetlicy wiejskiej
- zły stan zabytkowej cerkwi pw. Apostoła Łukasza
- brak miejsca do spotkań mieszkańców wsi, brak domu kultury czy świetlicy wiejskiej
- brak placu zabaw
- wysokie bezrobocie
- brak miejsc pracy
- migracja wykształconej młodzieży w poszukiwaniu pracy
- brak chodników przy ruchliwej drodze
- brak planu zagospodarowania przestrzennego
- brak wolnych obiektów do zagospodarowania
- brak rynków zbytu na towary rolne
- brak przetwórstwa rolno- spożywczego,
- słabe gleby
- teren górzysty
- duże koszty związane z prowadzeniem działalności
- zbyt mała ilość osób przyjezdnych (mały ruch turystyczny)

V. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI KUNKOWA

DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI		WIZJA STANU DOCELOWEGO	
Co ją wyróżnia?	- czyste środowisko - granica państwa - „Łemkowska Watra” - boisko sportowe dla mieszkańców - remiza strażacka	Co ma ją wyróżniać?	- wyremontowana świetlica wiejska - wyremontowana zabytkowa cerkiew pw. Apostoła Łukasza - boisko sportowe dla mieszkańców - świetlica wiejska - dziedzictwo kulturowe - rozwój turystyki - rozwój agroturystyki

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI KUNKOWA

Jakie pełni funkcje?	- mieszkaniowe	Jakie ma pełnić funkcje?	- mieszkaniowe - sportowe - turystyczne - kulturalne
Kim są mieszkańcy?	- rolnicy - emeryci - renciści - bezrobotni - młodzież	Kim mają być mieszkańcy?	- zintegrowani mieszkańcy wsi - podnoszący kwalifikacje - zaangażowani w życie wsi - aktywna młodzież
Co daje utrzymanie?	- rolnictwo - emerytury - renty - pomoc społeczna - zasiłki dla bezrobotnych	Co ma dać utrzymanie?	- praca w sferze produkcyjno-usługowej we wsi i poza wsią - rolnictwo ekologiczne - działalność gospodarcza - turystyka - agroturystyka
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	- Rada Sołecka	W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	- stowarzyszenia kulturalne i turystyczne - Grupa Odnowy Wsi
W jaki sposób rozwiązują problemy?	- sporadyczne zebrania wiejskie - indywidualne interwencje u władz gminy	W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	- okresowe spotkania i zebrania wiejskie - spotkania z władzami gminy - współpraca z sąsiednimi miejscowościami - zwiększenie przepływu informacji między mieszkańcami
Jak wygląda nasza wieś?	- wieś o rozproszonej zabudowie	Jak ma wyglądać nasza wieś?	- estetycznie zagospodarowane posesje - segregacja odpadów i utrzymanie czystości wsi - gospodarstwa agroturystyczne - remont budynków - założenie chodników - założenie skwerów zieleni
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	- czyste środowisko - brak zanieczyszczeń - liczne tereny zielone	Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	- czyste i przyjazne środowisko dla ludzi i przyrody - wykorzystanie naturalnych walorów przyrodniczych i turystycznych
Jakie jest rolnictwo?	- nie doinwestowane	Jakie ma być rolnictwo?	- innowacyjne - ekologiczne - agroturystyka
Co	- ścieżki rowerowe	Co	- aktywnie działającą świetlicę wiejską - boisko sportowe

proponujemy dzieciom i młodzieży?		zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	- ścieżki rowerowe - ścieżki spacerowe i przyrodnicze - udział w rozgrywkach sportowych
--	--	--	---

Zestawienie szans i zagrożeń dla rozwoju sołectwa.

Lp.	Czynnik	Szanse	Zagrożenia
1	Położenie geograficzne	- bliskość do ważnych szlaków komunikacyjnych - korzystne położenie pod względem krajobrazowym (zalew, las, szlaki turystyczne) - sąsiedztwo ze Słowacją (możliwość kontaktów)	- duża odległość do większych aglomeracji
2	Koniunktura gospodarcza – rolnictwo	- korzystne położenie sprzyja możliwości powstania placówek dla obsługi podróżnych (stacja paliw, punkty naprawy samochodów, gastronomia) - dobre warunki dla rozwoju przetwórstwa produktów rolnych (łatwość w pozyskaniu surowca) - możliwość pracy poza terenem wsi - powstanie rolniczych grup producenckich - kursy dokształcające, możliwość przekwalifikowania	- brak odbiorców wytworzonego produktu (ubożące społeczeństwo lokalne) - napływ tanich produktów z zewnątrz - regres w gospodarce rolnej, - brak zainteresowania terenem przedsiębiorców i inwestorów, którzy chcieli by zainwestować swój kapitał
3	Atrakcyjność inwestycyjna	- korzystne położenie komunikacyjne - czyste, nieskażone środowisko, możliwość wykorzystania ciekawego krajobrazu, wód, lasów dla rozwoju inwestycji o charakterze turystyczno - wypoczynkowym	- brak ożywienia gospodarki - zbyt małe rozpropagowanie atrakcyjności okolicy - brak dostatecznej promocji
		- nieskażone środowisko - dużo zieleni - brak przemysłu, który	- brak kanalizacji we wsi, nieszczelne zbiorniki nieczystości powodują zanieczyszczanie wód

4	Środowisko naturalne	wpływałby niekorzystnie na otoczenie - dbałość mieszkańców o obejścia, - możliwość skorzystanie ze środków pomocowych na inwestycje związane z ochroną środowiska, - korzystne warunki dla uprawiania turystyki pieszej, rowerowej itp.	gruntowych i rowów melioracyjnych
5	Procesy demograficzne	- wzrost liczby ludzi wykształconych, - możliwość realizacji, budownictwa mieszkaniowego i co za tym idzie wzrost liczby mieszkańców	- migracja ludzi wykwalifikowanych i przedsiębiorczych do większych skupisk miejskich - wzrost bezrobocia powodujący wzrost patologii w społeczności
6	Środki finansowe	- możliwość korzystania ze środków UE - program Odnowy Wsi - priorytet w pozyskiwaniu środków dla wsi	- zmniejszenie środków, dotacji dla sołectw z gminy, - brak inwestorów

VI. PROGRAM ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MODERNIZACJA I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY REKREACYJNO-SPORTOWEJ I KULTURALNEJ

1. Remont świetlicy wiejskiej w Kunkowej 2014
2. Remont zabytkowej cerkwi pw. św. Apostoła Łukasza wraz z zagospodarowaniem terenu 2013-2014 r
3. Wyznaczenie nowych i modernizacja istniejących szlaków turystycznych 2011-2018

MODERNIZACJA I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ

1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków 2011-2018

ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PROMOCJA MIEJSCOWOŚCI

1. Promocja szlaków turystycznych 2011-2018
2. Imprezy kulturalne i sportowe 2011-2018

VII. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ

7.1. REMONT ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W KUNKOWEJ

Priorytetem projektu polegającego na remoncie świetlicy wiejskiej jest zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do infrastruktury kulturalnej. Planowana inwestycja polega na remoncie świetlicy wiejskiej w Kunkowej. Celem jest zwiększenie dostępu mieszkańców do infrastruktury kulturalnej. Infrastruktura kulturalna w Kunkowej będzie służyć mieszkańcom gminy Uście Gorlickie oraz turystom.

UZASADNIENIE ZADAŃIA

Plan Odnowy Miejscowości Kunkowa zakłada realizację działań ze sfer życia: rekreacyjno –sportowego i kulturalnego oraz infrastruktury komunalnej. W celu zapewnienia realizacji planowanych działań niezbędny jest remont świetlicy wiejskiej w Kunkowej. Dzięki wyremontowaniu budynku świetlicy mieszkańcy wsi będą mogli spotykać się na występach i spotkaniach artystycznych integrujących społeczność wiejską. Obecny stan techniczny budynku wymaga natychmiastowego remontu. Wyremontowany obiekt będzie wizytówką wsi.

Uzasadniając powyższe przedsięwzięcie należy zauważyć, że remont budynku świetlicy, choć nie przynosi bezpośrednich korzyści materialnych,

wpływa na każdą dziedzinę życia. Jest katalizatorem przemian społecznych. Realizacja projektu będzie miała bezpośrednie przełożenie na inne dziedziny życia mieszkańców wsi. Przede wszystkim projekt wzmocni poczucie tożsamości kulturowej, historycznej, narodowej i etnicznej dzieci i dorosłych.

Ważnym elementem jest też to, że projekt „Remont świetlicy wiejskiej w Kunkowej” spełnia wymogi i wpisuje się w Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Oś 3 *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*, działanie *Odnowa i rozwój wsi* oraz dokumentami strategicznymi gminy i województwa.

Ponadto projekt ten znacząco wpływa na rozwój jednej z polityk horyzontalnych Unii Europejskiej w kwestii zapewnienia mieszkańcom obszarów wiejskich swobodnego dostępu do kultury [realizacja polityki równych szans].

Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013 wskazuje na działania jakie należy podjąć w ciągu najbliższych lat, które mogą uzyskać wsparcie ze środków unijnych. Jednym z celów w/w dokumentu jest „Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich”. Wsparcie w ramach tego celu działania mające na celu wyrównywanie szans rozwojowych na obszarach wiejskich będą się koncentrowały na wsparciu rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej, tworzeniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy poza rolnictwem, ochronie środowiska, edukacji młodego pokolenia, kształceniu ustawicznym, stworzeniu warunków lepszej dostępności do podstawowych usług.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Kunkowa wpłynie na wypełnienie celu nadrzędnego poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

a) Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz zdrowia społeczeństwa - gmina jako wspólnota mieszkańców jest w stanie lepiej identyfikować lokalne problemy

mieszkańców z uwagi na ich małą liczbę, posiada znajomość lokalnej specyfiki zarówno ekonomicznej, społecznej jak i kulturowej.

Realizacja działania „Odnowa i rozwój wsi” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 tworzy warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

Celem działania jest wpływanie na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Przewidziane do realizacji w miejscowości Kunkowa działania pozostają w pełnej zbieżności i wpisują się w kryteria programowe Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Koszty przewidziane do poniesienia w ramach przedmiotowego projektu klasyfikują się w:

- Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno-kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków,
- Kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę parkingów, chodników lub oświetlenia ulicznego,
- Zakup sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji.

Także zakładane przez PROW cele w pełni pokrywają się z planowanymi efektami realizacji przedmiotowej inwestycji:

- podniesienie standardu życia i pracy na wsi
- podniesienie atrakcyjności turystycznej
- wzrost atrakcyjności
- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych
- rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowania dziedzictwa kulturowego [imprezy lokalne wpływające na rozwój tożsamości społeczności wiejskiej]

Projekt jest spójny ze Strategią Województwa Małopolskiego:

Wizją Strategii jest Małopolska – regionem szans, wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w integrującej się Europie.

Pole A Konkurencyjność gospodarcza

Obszar I Społeczeństwo wiedzy i aktywności – cel pośredni lepiej wykształceni, twórczy i przedsiębiorczy mieszkańcy.

Obszar II Gospodarka regionalnej szansy – cel pośredni: konkurencyjna i twórcza, wykorzystująca innowacje i nowoczesne technologie gospodarka. W kierunkach polityki tego celu wyróżnia się :

- zrównoważone rolnictwo, w tym rolnictwo ekologiczne,
- przyciąganie bezpośrednich inwestycji do regionu,
- rozwój przemysłów czasu wolnego

Pole B Rozwój społeczny i jakość życia

Obszar V Spójność wewnątrzregionalna – cel pośredni: spójny wewnętrznie, zapewniający równe szanse i możliwości rozwoju region. Cel ten będzie realizowany poprzez następujące kierunki polityki:

- rozwój profilaktyki i ochrony zdrowia,

- integrująca politykę społeczną,
- poprawę kondycji rodziny małopolskiej,
- wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego oraz budowanie tożsamości regionalnej,
- rozwój sieci ośrodków usług publicznych.

Obszar VI Ochrona środowiska – cel pośredni – wysoka jakość życia w czystym i bezpiecznym środowisku przyrodniczym. W ramach tego celu będą realizowane następujące kierunki polityki: gospodarka odpadami, ochrona zasobów wodnych oraz ochrona powietrza.

Obszar VII Dziedzictwo i przestrzeń regionalna – cel pośredni – wysoka jakość środowiska przyrodniczo-kulturowego i przestrzeni regionalnej.

Realizowane kierunki polityki to :

- ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego
- opieka nad regionalnym dziedzictwem kulturowym

Wysoka jakość środowiska kulturowego Małopolski winna stanowić – podobnie jak wysoka jakość środowiska przyrodniczego – przewagę konkurencyjności regionu, zarówno w sferze przemysłów czasu wolnego, jak i w sferze codziennych warunków życia mieszkańców. Łączenie aktywnej ochrony oraz wzbudzanie zainteresowania, nie tylko ciekawymi obiektami, ale także historią i kulturą regionu oraz najbliższej okolicy, jest konieczne dla osiągnięcia zmiany w stanie dbałości o zasoby regionalnego dziedzictwa.

Wpisuje się także w Strategię Gminy Uście Gorlickie cel strategiczny 2 poprawa jakości życia mieszkańców, cel główny 2.2 oświata i kultura, cel cząstkowy zachowanie tożsamości kulturowej, upowszechnianie kultury regionu

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

Projekt zakłada wykonanie następujących prac:

- wymiana pokrycia dachowego
- remont elewacji – ocieplenie ścian
- remont płytki odbojowej i dojścia do budynku z podjazdem dla niepełnosprawnych,
- roboty remontowe wewnątrz budynku – remont posadzek
- remont stropów z ociepleniem,
- remont ścianek i ścian wewnętrznych z wymianą drzwi,
- remont kominka w świetlicy,
- malowanie ścian, sufitów i boazerii,
- remont instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej,
- remont instalacji elektrycznej,
- instalacja odgromowa,
- remont szamba- wymian na PCV,
- remont przyłącza wodociągowego.

KOSZTORYS

Ogólny koszt inwestycji to koszt robót w kwocie 319.870,00 zł brutto. Planowana kwota dofinansowania to 195.000,00 zł w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac marzec 2014

Zakończenie prac listopad 2014

7.2 REMONT ZABYTKOWEJ CERKWI PW. ŚW. APOSTOŁA ŁUKASZA WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU

UZASADNIENIE ZADAŃIA

Plan Odnowy Miejscowości Kunkowa zakłada realizację działań ze sfer życia: rekreacyjno –sportowego i kulturalnego oraz infrastruktury komunalnej. W celu zapewnienia realizacji planowanych działań niezbędny jest remont zabytkowej cerkwi w pw. św. Apostoła Łukasza w Kunkowej. Dzięki wyremontowaniu zabytkowego budynku cerkwi mieszkańcy wsi będą mogli spotykać się na występach i spotkaniach artystycznych integrujących społeczność wiejską. Obecny stan techniczny cerkwi wymaga natychmiastowego remontu. Wyremontowany obiekt będzie wizytówką wsi.

Uzasadniając powyższe przedsięwzięcie należy zauważyć, że remont budynku cerkwi, choć nie przynosi bezpośrednich korzyści materialnych, wpływa na każdą dziedzinę życia. Jest katalizatorem przemian społecznych. Realizacja projektu będzie miała bezpośrednie przełożenie na inne dziedziny życia mieszkańców wsi. Przede wszystkim projekt wzmocni poczucie tożsamości kulturowej, historycznej, narodowej i etnicznej dzieci i dorosłych.

Ważnym elementem jest też to, że projekt „Remont zabytkowej cerkwi pw. Apostoła Łukasza” spełnia wymogi i wpisuje się w Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Oś 3 *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*, działanie *Odnowa i rozwój wsi* oraz dokumentami strategicznymi gminy i województwa.

Ponadto projekt ten znacząco wpływa na rozwój jednej z polityk horyzontalnych Unii Europejskiej w kwestii zapewnienia mieszkańcom obszarów wiejskich swobodnego dostępu do kultury [realizacja polityki równych szans].

Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013 wskazuje na działania jakie należy podjąć w ciągu najbliższych lat, które mogą uzyskać wsparcie ze środków unijnych. Jednym z celów w/w dokumentu jest „Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich”. Wsparcie w ramach tego celu działania mające na celu wyrównywanie szans rozwojowych na obszarach wiejskich będą się koncentrowały na wsparciu rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej, tworzeniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy poza rolnictwem, ochronie środowiska, edukacji młodego pokolenia, kształceniu ustawicznym, stworzeniu warunków lepszej dostępności do podstawowych usług.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Kunkowa wpłynie na wypełnienie celu nadrzędnego poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

b) Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz zdrowia społeczeństwa - gmina jako wspólnota mieszkańców jest w stanie lepiej identyfikować lokalne problemy mieszkańców z uwagi na ich małą liczbę, posiada znajomość lokalnej specyfiki zarówno ekonomicznej, społecznej jak i kulturowej.

Realizacja działania „Odnowa i rozwój wsi” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 tworzy warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

Celem działania jest wpływanie na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój

tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Przewidziane do realizacji w miejscowości Kunkowa działania pozostają w pełnej zbieżności i wpisują się w kryteria programowe Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Koszty przewidziane do poniesienia w ramach przedmiotowego projektu klasyfikują się w:

- Odnawianie elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawianie cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków,
- Kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę parkingów, chodników lub oświetlenia ulicznego,
- Zakup sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji.

Także zakładane przez PROW cele w pełni pokrywają się z planowanymi efektami realizacji przedmiotowej inwestycji:

- podniesienie standardu życia i pracy na wsi
- podniesienie atrakcyjności turystycznej
- wzrost atrakcyjności
- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych
- rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowania dziedzictwa kulturowego [imprezy lokalne wpływające na rozwój tożsamości społeczności wiejskiej]

Projekt jest spójny ze Strategią Województwa Małopolskiego:

Wizją Strategii jest Małopolska – regionem szans, wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, silnym aktywnością swych mieszkańców,

czierpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w integrującej się Europie.

Pole A Konkurencyjność gospodarcza

Obszar I Społeczeństwo wiedzy i aktywności – cel pośredni lepiej wykształceni, twórczy i przedsiębiorczy mieszkańcy.

Obszar II Gospodarka regionalnej szansy – cel pośredni: konkurencyjna i twórcza, wykorzystująca innowacje i nowoczesne technologie gospodarka.

W kierunkach polityki tego celu wyróżnia się :

- zrównoważone rolnictwo, w tym rolnictwo ekologiczne,
- przyciąganie bezpośrednich inwestycji do regionu,
- rozwój przemysłów czasu wolnego

Pole B Rozwój społeczny i jakość życia

Obszar V Spójność wewnątrzregionalna – cel pośredni: spójny wewnętrznie, zapewniający równe szanse i możliwości rozwoju region. Cel ten będzie realizowany poprzez następujące kierunki polityki:

- rozwój profilaktyki i ochrony zdrowia,
- integrująca politykę społeczną,
- poprawę kondycji rodziny małopolskiej,
- wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego oraz budowanie tożsamości regionalnej,
- rozwój sieci ośrodków usług publicznych.

Obszar VI Ochrona środowiska – cel pośredni – wysoka jakość życia w czystym i bezpiecznym środowisku przyrodniczym. W ramach tego celu będą realizowane następujące kierunki polityki: gospodarka odpadami, ochrona zasobów wodnych oraz ochrona powietrza.

Obszar VII Dziedzictwo i przestrzeń regionalna – cel pośredni – wysoka jakość środowiska przyrodniczo-kulturowego i przestrzeni regionalnej.

Realizowane kierunki polityki to :

- ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego
- opieka nad regionalnym dziedzictwem kulturowym

Wysoka jakość środowiska kulturowego Małopolski winna stanowić – podobnie jak wysoka jakość środowiska przyrodniczego – przewagę konkurencyjności regionu, zarówno w sferze przemysłów czasu wolnego, jak i w sferze codziennych warunków życia mieszkańców. Łączenie aktywnej ochrony oraz wzbudzanie zainteresowania, nie tylko ciekawymi obiektami, ale także historią i kulturą regionu oraz najbliższej okolicy, jest konieczne dla osiągnięcia zmiany w stanie dbałości o zasoby regionalnego dziedzictwa.

Wpisuje się także w Strategię Gminy Uście Gorlickie cel strategiczny 2 poprawa jakości życia mieszkańców, cel główny 2.2 oświata i kultura, cel cząstkowy zachowanie tożsamości kulturowej, upowszechnianie kultury regionu

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

Projekt zakłada wykonanie następujących prac:

Remont cerkwi

- . wymiana pokrycia
- . wymiana obróbek blacharskich i rur spustowych
- wymiana konstrukcji i deskowania więźby dachowej i kopuł
- krycie dachu oraz wiez i kopuł blachą miedzianą
- renowacja krzyży
- wymiana orynnowania na miedziane
- wymiana instalacji odgromowej cerkwi

Utwardzenie placu

- . chodnik z kamienia szer. 4m
- . odwodnienie rurami PCV z rur spustowych na teren
- . wyrównanie terenu
- . wykonanie trawników

KOSZTORYS

Ogólny koszt inwestycji to koszt robót w kwocie 566.094,54 zł brutto, dokumentacja projektowa 4.920,00 zł, nadzór inwestorski 19.680,00 zł. Planowana kwota dofinansowania to ok. 300.000,00 zł w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Inwestycja będzie realizowana w 2013 i 2014 roku. Wnioskodawcą będzie Parafia Prawosławna p.w. Św. Apostoła Łukasza w Kunkowej.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac październik 2013

Zakończenie prac wrzesień 2014

CEL

Remont budynków architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków. Zwiększenie dostępu mieszkańców do kultury i zabytków architektury sakralnej.

7.3 WYZNACZENIE NOWYCH I MODERNIZACJA ISTNIEJĄCYCH SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH

Priorytetem projektu polegającego na wyznaczeniu i modernizacji szlaków turystycznych jest zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do infrastruktury turystycznej. Planowana inwestycja polega na wyznaczeniu i modernizacji istniejących szlaków rowerowych w Kunkowej.

CEL

Zwiększenie dostępu mieszkańców do infrastruktury turystycznej poprzez wyznaczenie i modernizację szlaków turystycznych.

PRZEZNACZENIE

Infrastruktura turystyczna w Kunkowej będzie służyć mieszkańcom gminy Uście Gorlickie oraz turystom.

KOSZTORYS

Łączny koszt inwestycji to ok. 100.000,00 zł. Planowane dofinansowanie 70 % z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2011

Zakończenie prac 2018

7.4 BUDOWA PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW

Priorytetem projektu polegającego na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków jest zwiększenie dostępu mieszkańców infrastruktury komunalnej. Projekt przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich.

CEL

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w Kunkowej

PRZEZNACZENIE

Sieć przydomowych oczyszczalni ścieków w Kunkowej będzie służyć mieszkańcom Kunkowej.

KOSZTORYS

Łączny koszt inwestycji to ok. 1.000.000,00 zł. Planowane dofinansowanie 75 % z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2011

Zakończenie prac 2018

7.5 PROMOCJA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH

Priorytetem projektu polegającego na promocji szlaków turystycznych jest zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich. Planowane działania polegają na oznakowaniu i promocji szlaków turystycznych.

CEL

Zwiększenie dostępu mieszkańców do edukacji i kultury fizycznej poprzez oznakowanie i promocje szlaków turystycznych.

PRZEZNACZENIE

Infrastruktura szlaków turystycznych będzie służyć mieszkańcom gminy Uście Gorlickie oraz turystom.

KOSZTORYS

Łączny koszt inwestycji to ok. 50.000,00 zł. Planowane dofinansowanie 85 % z Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka na lata 2007-2013.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2011

Zakończenie prac 2018

7.6 IMPREZY KULTURALNE I SPORTOWE

Priorytetem projektu polegającego na organizacji imprez sportowych i kulturalnych jest zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich.

CEL

Zwiększenie dostępu mieszkańców do kultury i sportu poprzez organizację imprez kulturalnych i sportowych.

PRZEZNACZENIE

Imprezy kulturalne i sportowe będą służyć mieszkańcom gminy Uście Gorlickie oraz turystom.

KOSZTORYS

Łączny koszt inwestycji to ok. 100.000,00 zł. Planowane dofinansowanie 85 % z Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka na lata 2007-2013.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2011

Zakończenie prac 2018

VIII. CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZAPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW

W miejscowości Kunkowa znajdują się dwa obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców:

- Świetlica wiejska i plac wokół niej, - jest miejscem, sprzyjającym zaspokojeniu potrzeb mieszkańców, sprzyja nawiązywaniu kontaktów społecznych. Świetlica jest usytuowana w centrum miejscowości. Spotykający się tu mieszkańcy kultywują ludowe tradycje. Działania, spotkania, koncerty odbywające się w świetlicy przyczyniają się do zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu oraz promowaniu lokalnych tradycji, zwyczajów. Świetlica umożliwia dostęp do dóbr kultury i dziedzictwa naszych przodków mieszkańcom wsi oraz całej gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży. Podejmowane inicjatywy przyczynią się do integracji lokalnej ludności.
- Cerkiew pw. św. Apostoła Łukasza i plac wokół cerkwi - jest miejscem, sprzyjającym zaspokojeniu potrzeb mieszkańców, sprzyja nawiązywaniu kontaktów społecznych. Cerkiew jest usytuowana w centrum miejscowości. Spotykający się tu mieszkańcy kultywują ludowe tradycje. Działania, spotkania, koncerty odbywające się w cerkwi przyczyniają się do zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu oraz promowaniu lokalnych tradycji, zwyczajów. Cerkiew umożliwia dostęp do dóbr kultury i dziedzictwa naszych przodków mieszkańcom wsi oraz całej gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży. Podejmowane inicjatywy przyczynią się do integracji lokalnej ludności.

Opracowanie: Elżbieta Wansacz